

Punkt 3.

Godkendelse af Budget 2021 vedr. investeringer i mellemformer

2020-022563

Skoleforvaltningen indstiller, at Skoleudvalget godkender, forslag til udmøntning af budgetressource til investeringer i mellemformer.

Beslutning:

Godkendt.

Sagsbeskrivelse

Byrådet har i forbindelse med budgettet for 2021 afsat 5 mio. kr. i skoleåret 2021/22 til investeringer i mellemformer. Skoleudvalget skal tage stilling til et forslag til udmøntning af ressourcen.

Baggrund

Følgende fremgår af budget 2021: *"Der afsættes 2,1 mio. kr. i 2021 og 5,0 mio. kr. årligt herefter til etablering af nye skoletilbud (mellemformer) med henblik på, at flere elever vil kunne rummes og udvikles i den almene undervisning og meget gerne i elevens distriktskole. De nye skoletilbud er en gentænkning af den traditionelle specialundervisning og skal samtidig ses som en investering i almenområdet, der har til hensigt at skabe en skoledag, hvor elever med særlige behov tilbydes et tilpasset undervisningstilbud på hjemskolen med inddragelse af specialpædagogisk viden i gode understøttende pædagogiske og fysiske rammer".*

Samlet set er det ambitionen med den afsatte ressource, at den medvirker til at knække kurven i forhold til antallet af børn der segregeres til specialtilbud; herunder at pædagogikken tilpasses således, at flere børn og unge trives og lærer, når de er en del af det almene fællesskab.

Tidligere beslutninger om mellemformer

I budget 2019 blev det vedtaget at oprette mellemformer, som treårige forsøg. Fra 2020/2021 opstartede to DELTA-klasser og fem skoler er på nuværende tidspunkt udvalgt til at deltage i projekt "FACT" med baggrund i en høj segregeringsandel. Herudover arbejder 4 skoler med CPS (Collaborative Proactive Solutions).

Proces

Skoleudvalget har haft en indledende drøftelse af udmøntningen på mødet den 1. december 2020. Her var tilbagemeldingen, at Skoleudvalget ønskede, at der blev arbejdet videre med:

- Anderledes skoletilbud/skoledag som kan bidrage til positive resultater på den korte bane, men som også giver langvarige resultater der styrker, at flere elever får et godt skoleliv i almenområdet
- Gøre brug af de gode erfaringer der allerede findes i DELTA og FACT-projektet
- At få specialpædagogisk viden ud på skolerne
- Undersøge mulighederne for et mere formaliseret samarbejde i klyngerne vedr. en anderledes skoledag og understøtte fællesskaber for alle elever

Der var desuden en interesse fra Skoleudvalget i forhold til at fokusere indsatsen på mellemtrinnet.

Forslag til udmøntning

Det foreslås, at udmøntningen fokuserer på nedenstående fire elementer:

1. Overgang til skole – *målrettet indskoling*
2. Samarbejde mellem almen- og specialområdet med henblik på tilbagevenden – *målrettet indskoling, mellemtrin og udskoling*
3. Udvidelse af DELTA, FACT og CPS – *forventeligt målrettet indskoling og mellemtrin*
4. Praksisorienteret undervisning i udskoling – *målrettet udskoling*

Det er tilstræbt, at der er forslag som både vil have en umiddelbar effekt mht. at give flere elever mulighed for at udvikles i den almene undervisning og derved mindske behovet for specialtilbud samt forslag, som har et længere perspektiv og dermed først senere vil have den ønskede effekt.

1. Overgang til skole

I Aalborg Kommune arbejder vi på at gøre børnene parate til skolen og skolerne parate til at tage imod de børn, som kommer fra børnehaverne med de forskellige behov og forudsætninger de måtte have. Vi har allerede en strategi på området formuleret i "Den gode overgang" og et tæt samarbejde med børnehaverne om overgangen. Hensigten er bl.a. at forberede skolen til at modtage børnene og gøre dem bekendt med børnenes forskellige behov. Alligevel kan det konstateres, at ca. 60 børn hvert år starter deres skoleforløb i et specialtilbud og at langt størsteparten af børnene fortsætter i specialtilbud en stor del af deres skoleforløb.

I bilag 1 er der data om udviklingen i antal børn, der starter skoleforløbet i specialtilbud.

Det er Skoleforvaltningens vurdering, at en del af de ca. 60 børn vil få bedre forudsætninger for et skoleforløb på almenområdet, hvis de starter i en almenklasse.

Når der i dag visiteres til specialtilbud i overgangen fra børnehave til skole, er der tre muligheder:

- Barnet vurderes til ikke at have specialpædagogiske behov
- Barnet vurderes til at have specialpædagogiske behov, som bedst imødekommes ved, at distriktsskolen iværksætter specialpædagogisk bistand. Der er vedhæftet bilag 2, der uddyber organisering og indhold i specialpædagogisk bistand.
- Barnet vurderes at have specialpædagogiske behov, som bedst imødekommes i et specialtilbud.

Det ønskes at åbne for en fjerde mulighed:

- Barnet vurderes at være i målgruppen til en plads i et specialtilbud. Samtidig vurderes det af forældre og skole, at barnet kan profitere af at forblive i almenskolen, hvis der tildeles en helt særlig støtte til barnet. Skolens specialpædagogisk bistand suppleres med en ekstra ressource til at give skolestarteren støtte og hjælp i overgangen til skole og i det første skoleår.

Forslaget omfatter, at den enkelte skole modtager den almindelige elevtildeling (ca. 85.000 kr. på en gennemsnitsskole) samt et tillæg på 75.000 kr. pr. elev, der indgår i tilbuddet.

Det vurderes, at ca. 12 elever kan være omfattet i den kommende januar-visitation, hvilket svarer til et forbrug på 900.000 kr. i 2021/22. Ressourcen udmøntes i starten af skoleåret og de 900.000 kr. anvendes derfor i 2021. Der afsættes et tilsvarende beløb i 2022, således at det ligeledes er muligt at opstarte forløb for skolestartere i skoleåret 2022/23. Udmøntningen af puljen sker via udkontering af personale eller via en overførsel til skolens driftsbudget.

Da der er tale om elever, der ud fra en pædagogisk psykologisk vurdering har dokumenterede behov, skal der som en del af tilbuddet udarbejdes en specialpædagogisk elevplan, der tager højde for de behov, der er beskrevet. Skolens indsats skal desuden beskrives i en handleplan. Derudover skal der løbende samarbejdes med PPR og skolens kompetencecenter, således at det sikres, at de rette kompetencer er til stede i forhold til barnet. Der foretages revisitation forud for opstart i 1. klasse.

Prøvehandling om overgangen fra børnehave til skole – Udover ovenstående arbejdes der i Fagcentret for Forebyggelse og Fællesskaber på en prøvehandling i en klynge, hvor fokus er på overgangen mellem skolerne og deres distriktsinstitutioner. Formålet er at udvikle størst mulig sammenhæng mellem børnehave og skole, således at overgangen er understøttet i praksis for alle børn. Der afsættes i første omgang ikke ressourcer til prøvehandlingen.

2. Samarbejde mellem almen- og specialområdet med henblik på tilbagevenden

Der ønskes et tættere samarbejde mellem almen- og specialområdet, således at det bliver muligt for flere børn at vende tilbage til almenområdet efter et forløb i et specialtilbud. Forskning har vist, at specialtilbuddene ofte er for isoleret fra almentilbuddene, hvilket gør det vanskeligt at vende tilbage til almenområdet, når en elev først er segregeret. Almen- og specialtilbuddene skal blive bedre til at sparre og samarbejde med hinanden og derigennem skabe mulighed for tilbagevenden for flere børn, end det er tilfældet i dag.

I Aalborg Kommune kan det konstateres, at meget få elever vender tilbage til almenområdet, når de først er visiteret til et specialtilbud. Der er i bilag 3 vedhæftet data på antallet af inkluderede elever i de seneste tre år.

Det er Skoleforvaltningens vurdering, at elever har de bedste forudsætninger for at lykkes bl.a. i forhold til muligheden for at få en afgangsprøve og senere i livet at gennemføre en ungdomsuddannelse, hvis de har en tilknytning til almenskolen. Derfor skal almen- og specialtilbud samarbejde for at sikre, at de elever der har muligheden, kan holde kontakten til almenskolen og deltage i almenskolens undervisning.

Det foreslås, at der afsættes en central pulje, der finansierer en ressource til skolerne udløst pr. inkluderet elev. Det vil give mulighed for et anderledes skoletilbud for de berørte elever fx ift. øget holddeling, ekstra vejledning samt individuel støtte til eleven afhængig af barnets behov. Det enkelte specialtilbud og almenskolen samarbejder om og planlægger forløbet sammen samt beslutter i fællesskab, hvordan ressourcen anvendes mest hensigtsmæssigt. En del af ressourcen kan fx anvendes til, at en kendt voksen fra specialtilbuddet følger med over i almenskolen i den første periode. Dermed sikres det, at specialpædagogiske kompetencer og viden om eleven overføres til almenskolen.

Det foreslås, at skolen ved skoleårets opgørelse i juli 2021 modtager 75.000 kr. pr. elev, der bliver inkluderet i skoleåret 2020/21. Ressourcen gives til den almenskole, som eleven inkluderes på. Det forudsættes dog, at ressourcen udmøntes i et samarbejde mellem afgivende og modtagende skole. Skoleforvaltningen forventer cirka 16 inkluderede elever i 2021 svarende til en pulje på 1.200.000 kr. Der forventes 20 inkluderede elever i 2022.

Puljen til anderledes skoletilbud i overgangen er målrettet alle specialtilbud og gives til elever, der har behov for støtte i overgangen tilbage til almenområdet.

Der er allerede i forbindelse med budgettet for 2021 besluttet en tilbagesluningsmodel. Den betyder, at specialtilbuddet det første år eleven er visiteret får 10% oveni nuværende ressource og efterfølgende 10% reduktion de kommende år. Derudover vil almenskolen modtage ressourcer, når eleven vender tilbage til almenskolen. Modellen for samarbejde og tilbagevenden adskiller sig fra tilbagesluningsmodellen ved, at den gælder alle specialtilbud (tilbagesluningsmodellen gælder kun specialgruppe 3 og 4). Derudover træder den i kraft allerede fra januar 2021, hvor tilbagesluningsmodellen først er gældende fra 2021/22.

3. Udvidelse af DELTA, FACT og CPS

Der er gode erfaringer med DELTA-klasserne på Stolpedalsskolen og Gl. Hasseris Skole. DELTA-klasserne understøtter netop en lang række af de målsætninger, der er opstillet i forhold til skolernes inklusionsarbejde; herunder at der udvikles nye undervisningsformer, der tilgodeser alle børn samt, at almen-pædagogik og specialpædagogik i højere grad tænkes sammen. Derudover er klasserne et billigere alternativ end hvis eleven blev tilbudt plads i en k-klasse.

FACT-projektet, som kombinerer klasseledelse og co-teaching samt en tættere tilknytning af PLC i indskolingen på de 5 skoler, er et andet initiativ til at fremme et inkluderende mindset og styrke skolernes forebyggende inklusionsarbejde, således at færre børn segregeres fra almenskolen. Projektet opleves brugbart af de fem skoler i forhold til den udfordring, som skolerne står med og giver nye pædagogiske redskaber til afprøvning. Det er dog endnu for tidligt at evaluere på effekterne.

CPS-projektet, som handler om inddragelse af barnet i løsningen af de udfordringer hverdagen i og uden for skolen byder på, kan ligeledes bidrage til en mere inkluderende kultur på skolerne.

Endelig er der i forbindelse med puljen "Flere lærere i folkeskolen" afsat ressourcer, der understøtter målet om en mere inkluderende skole; herunder bl.a. projekter med fokus på CO-teaching og klasseledelse, fraværindsatser og nye skoletilbud.

Det foreslås, at der igangsættes et analysearbejde, der har til hensigt at undersøge grundlaget for at udvide DELTA, FACT og/eller CPS fx til flere diagnosegrupper og/eller aldersgrupper samt evaluering af initiativerne under flere lærere i folkeskolen. Der skal som en del af analysearbejdet tages stilling til, hvilke skoler de nye tilbud kan placeres på samt hvor i skoleforløbet tilbuddene er mest relevante. Der skal desuden tages stilling til, hvor udgiften mest hensigtsmæssigt udmøntes og indarbejdes i ressourcemodellen.

Da der endnu er relativt få erfaringer med DELTA, FACT, CPS og flere lærere i folkeskolen-initiativerne, forventes de nye tilbud først etableret fra skoleåret 2022/23. Der foreslås afsat 1,9 mio. til at udvide projekterne.

4. Praksisorienteret undervisning i udskolingen

Skolen opleves af nogle udskolingselever som værende for boglig og med meget lidt praktisk tilgang til fagene. Det gælder særligt i udskolingen. Der skal arbejdes på anderledes undervisnings- og praksisformer, således at skolen i højere grad bliver i stand til at inkludere de elever, hvor fokuset på boglig undervisning kan medføre mistrivsel.

Et forholdsvist stort antal elever segregeres i perioden efter 7. klasse. I skoleåret 2019/20 var der i alt 78 indstillinger til specialtilbud på elever over 13 år (7. klasse). Eleverne vurderes at kunne profitere af en kombination af få fag, problembaseret læring og praktik i virksomheder. Der foreslås derfor fra skoleåret 2021/22 igangsat en prøvehandling i en klynge med fokus på ovenstående elementer.

Forløbet vil typisk ruste eleverne til at søge optagelse på en erhvervsuddannelse efter endt 9./10. klasse. Tilbuddet etableres i et samarbejde mellem skolerne i en klynge, UU, Erhvervsplaymakeren og evt. Ungdomsskolen. Tilbuddet er målrettet elever fra 7. klasse og forventes at kunne involvere ca. 15 elever.

Der foreslås afsat 700.000 kr. årligt til klyngen, der kan anvendes til forløb med elever, tovholderfunktion, kompetenceudvikling, brobygning osv.

Forslag til budget

Med baggrund i ovenstående foreslås følgende budget:

	2021	2022
1. Overgang til skole	900.000	900.000
2. Samarbejde mellem almen- og specialområdet med henblik på tilbagevenden	1.200.000	1.500.000
3. Udvidelse af DELTA/FACT/CPS/Flere lærere i folkeskolen		1.900.000
4. Praksisorienteret undervisning i udskolingen		700.000
I alt	2.100.000	5.000.000

Der er tale om et foreløbigt budget, som kan ændre sig afhængig af fx hvor mange elever der indgår i nye skoletilbud til skolestartere og samarbejde mellem almen- og specialområdet.

Opfølgning

Skoleudvalget vil i forbindelse med orienteringen om januar-februar-visitationen få information om, hvor mange elever der indgår i puljerne til skolestartere og samarbejde mellem almen- og specialområdet. Der vil blive fulgt tæt op på disse elever. Opfølgningen vil primært have fokus på, om eleverne trives og har læringsmæssigt udbytte af at være en del af almenskolen. Skoleudvalget får en status på eleverne i maj 2022.

Derudover vil Skoleudvalget i løbet af efteråret 2021 få en status på, hvordan det går med udviklingen af det kommende DELTA/FACT/CPS-tilbud/Flere lærere i folkeskolen samt prøvehandlingen om praksisorienteret undervisning i udskolingen.

Bilag:

Bilag vedr. sag om mellemformer.docx

PowerPoint - budget mellemformer